

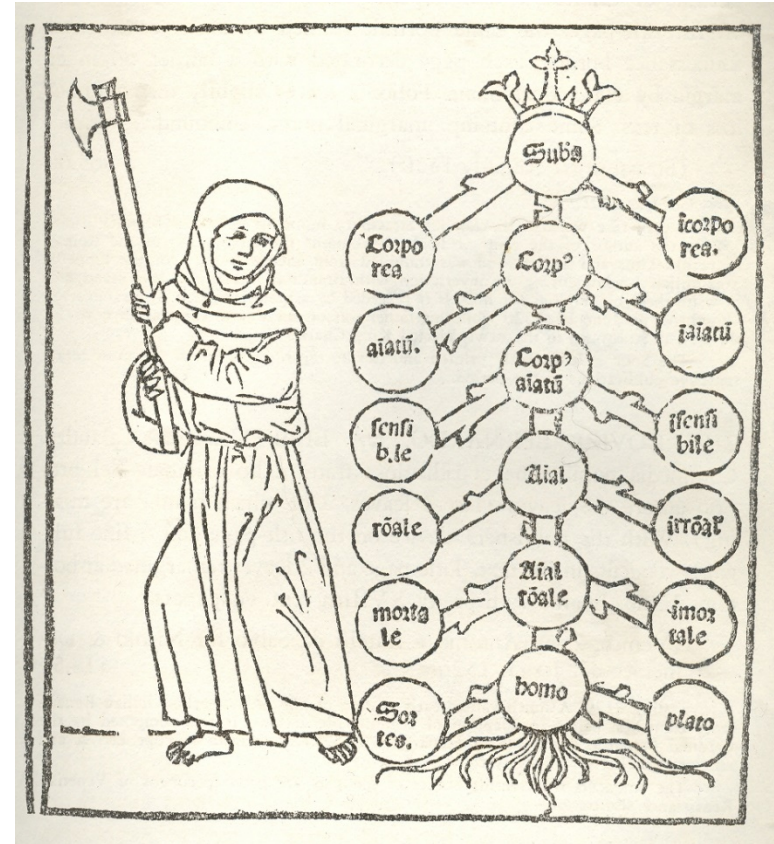
Myšlenkové mapy v odborném diskurzu

EVA LEHEČKOVÁ

Zkušenosti
s myšlenkovými mapami?

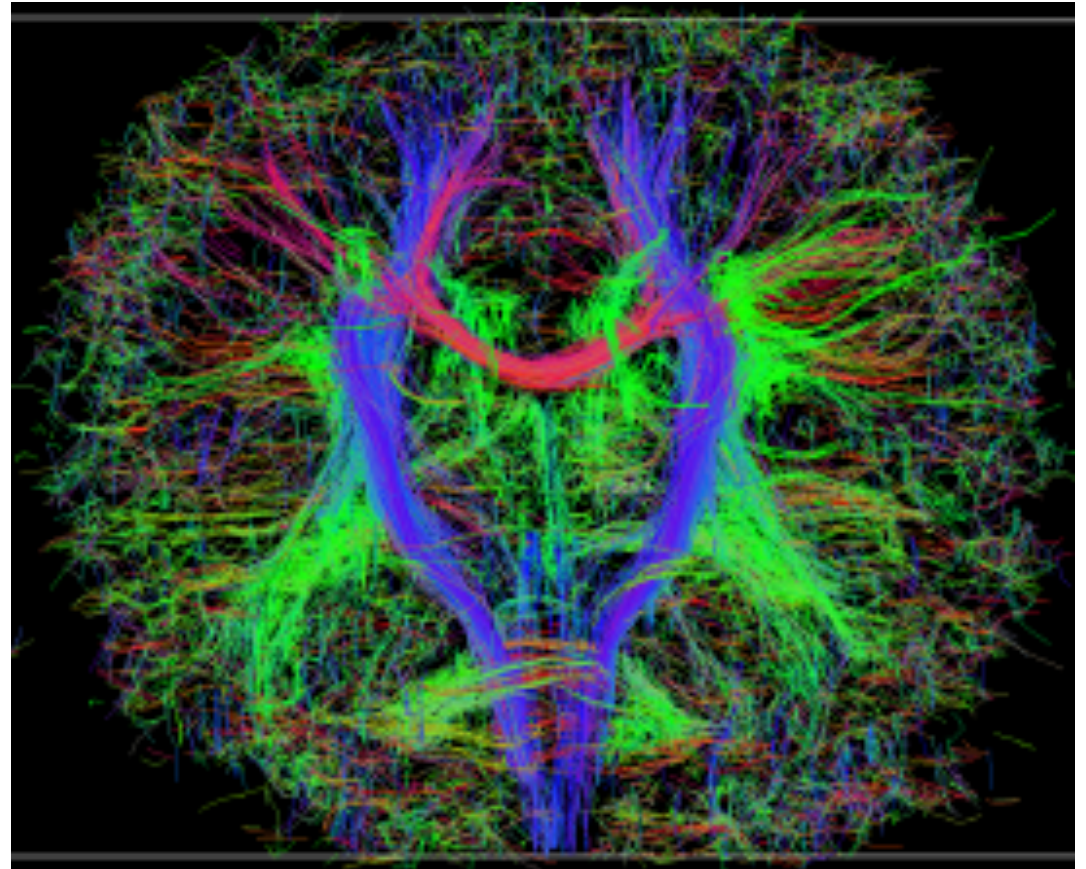
Myšlenkové mapy

- schematizované záznamy informací k jednomu tématu
- odpovídá způsobu ukládání informací v mysli (kognitivní/mentální síť mentálních reprezentací)
- usnadňují porozumění, učení, sdílení, vybavování > Tony Buzan (70. léta 20. stol.)
- Arbor Porphyriana: Porfyrios z Tyru (232-304)
> Boëthius *In Isagogen Porfyrii Commentum* (520)
 - zřehlednění systému Aristotelových kategorií

Proč? Mentální reprezentace

- biologické neurální sítě > umělé sítě
- konekcionismus
- sítě mentálních reprezentací
 - propojené informační jednotky
- konceptualizace
 - koncepty > kategorie
- uvažování
 - utváření myšlenek
 - vyvozování souvislostí (inference)

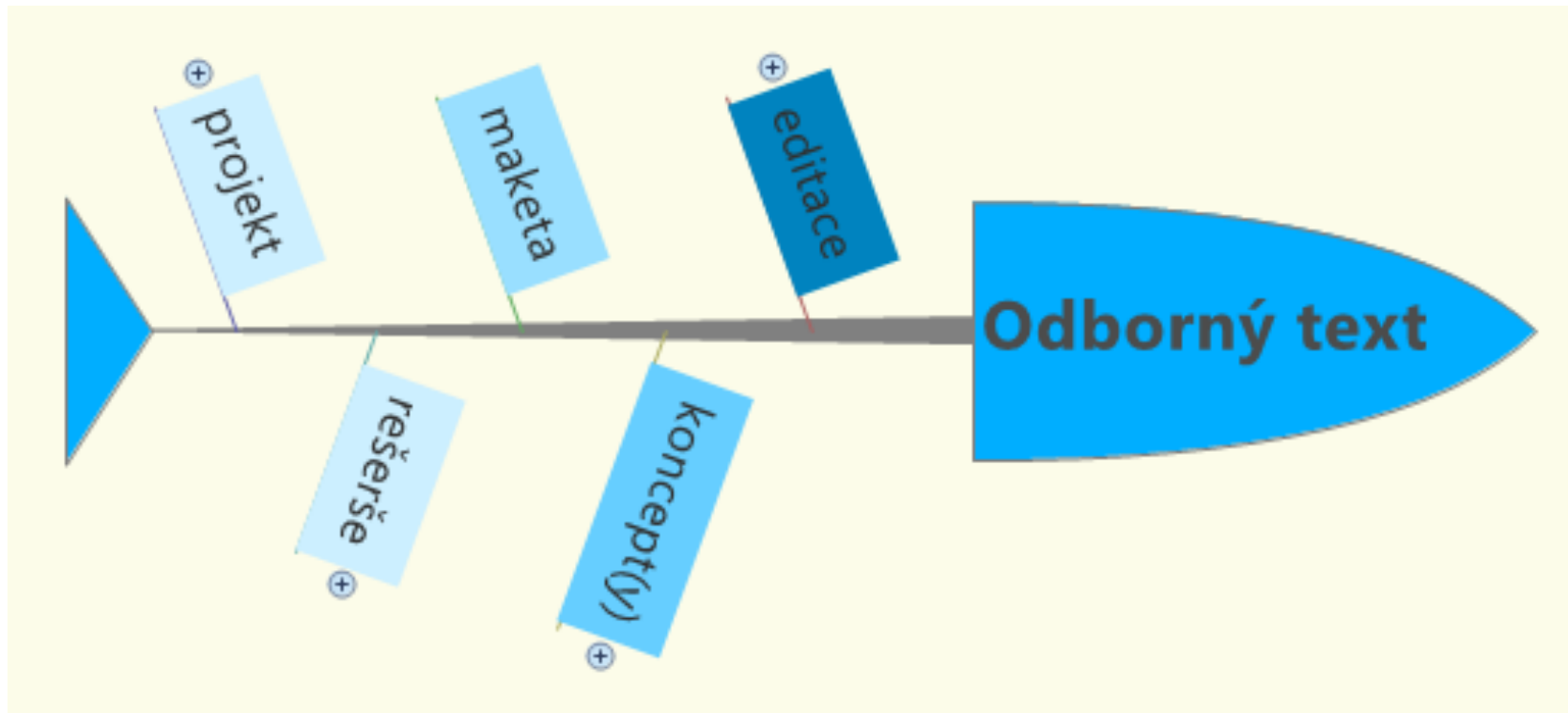
Pro koho?

[Jaký studijní typ jste?](#) (popis tří základních typů a test, který rozlišuje 4 typy níže)

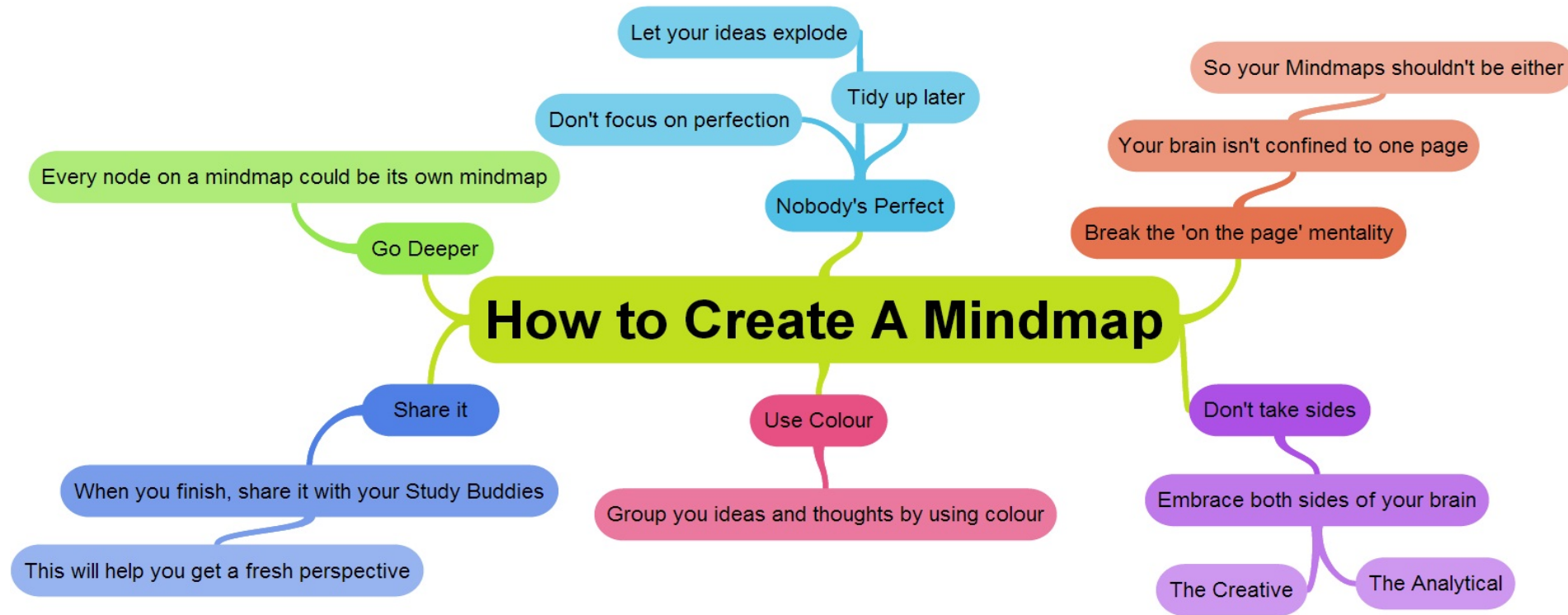
- vizuální (nejen vidět písmo, ale i schémata)
- auditivní (preferuje auditivní signál)
- kinestetický (pomáhá pohyb a činnost směřující k učení – pokusy)
- verbální (zaměřený na čtení a psaní)

- Pozn. 1: informace z fonetického a forenzněfonetického výzkumu ukazují, že když máme vizuální i auditivní signál, preferujeme vizuální
- Pozn. 2: poruchy paměti a poruchy učení (vizuálně-auditivně-motoricky: 10 – 30 – 90 %)
- Pozn. 3: [Reading minds through body language](#) (Lynne Narville, Tedx Naperville)

Příklad – sekvenční psaní

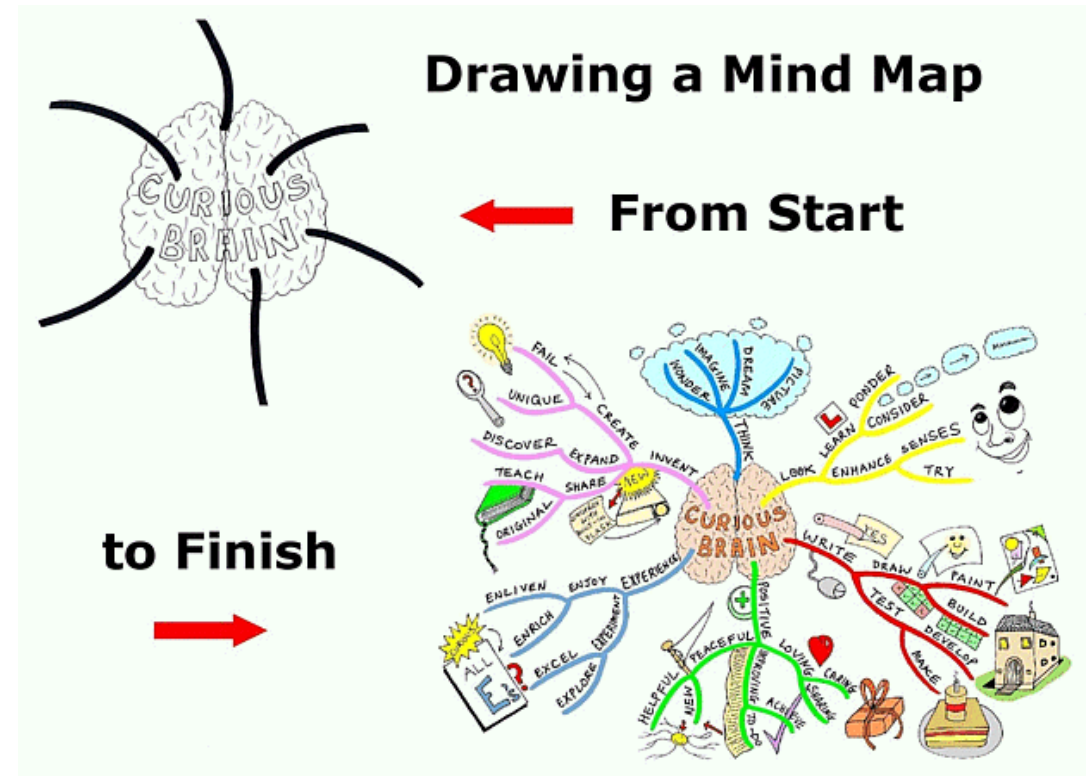

Jak na myšlenkové mapy

Jak na myšlenkové mapy II

- barvy, obrázky, piktogramy = usnadňuje zapamatování a vybavování
- organická struktura (větve), psaní po větvích, neomezování se na 1 stranu, psaní rukou = usnadňuje tvoření
- centrální téma > úrovně odlišené velikostí
- uzel = 1-3 slova
- (ne)omezený prostor (podle účelu)

MM - zdroje

BUZAN, Tony – BUZAN, Barry (2011): *Myšlenkové mapy*. Praha: Computer Press.

ThinkBuzan Ltd.: [MindMapping. Scientific Research and Studies.](http://www.mindmapping.com)

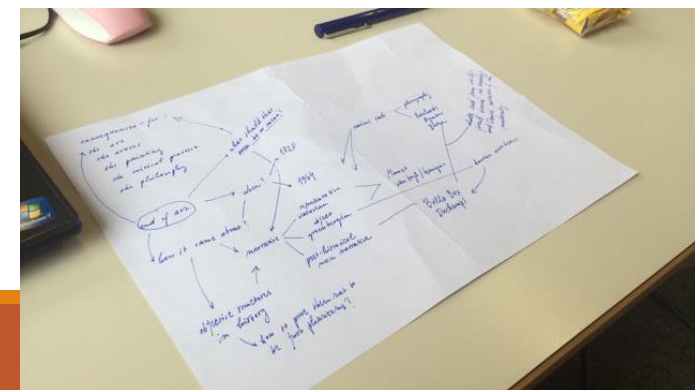
Heslo na anglické Wikipedii: http://en.wikipedia.org/wiki/Mind_map

www.myslenkove-mapy.cz

www.mindmapping.com

<http://www.mind-mapping.org/blog/>

Gábina z Clever Minds Family: https://www.cleverminds.eu/jmsblog/Vyrobky-v-praxi/62_10-tip-na-vlastni-nadupanou-mindmapu-od-gabiny

Softwarové nástroje

Přehled některých: <http://www.havrlikova.cz/myslenkove-mapy/>

Původní software iniciovaný T. Buzanem – iMindMap (free trial): <https://imindmap.com/>

X Mind (pro Windows) ke stažení: <http://www.xmind.net/download/win/> (nabízejí občas upgrady pro akademiky a studenty zdarma)

X Mind (Linux): <http://www.xmind.net/download/linux/>

Free Mind ke stažení: <http://freemind.sourceforge.net/wiki/index.php/Download>

Canva: <https://www.canva.com/graphs/mind-maps/>

Coggle: <https://coggle.it/>

MindMup: <https://www.mindmup.com/#storage>

Pozn. 1: často jsou k dispozici online a/nebo „portable“ verze

Eva Leheckova

2 of 3 private diagrams used

Created By You

Shared With You

Gallery

SHARED FOLDERS

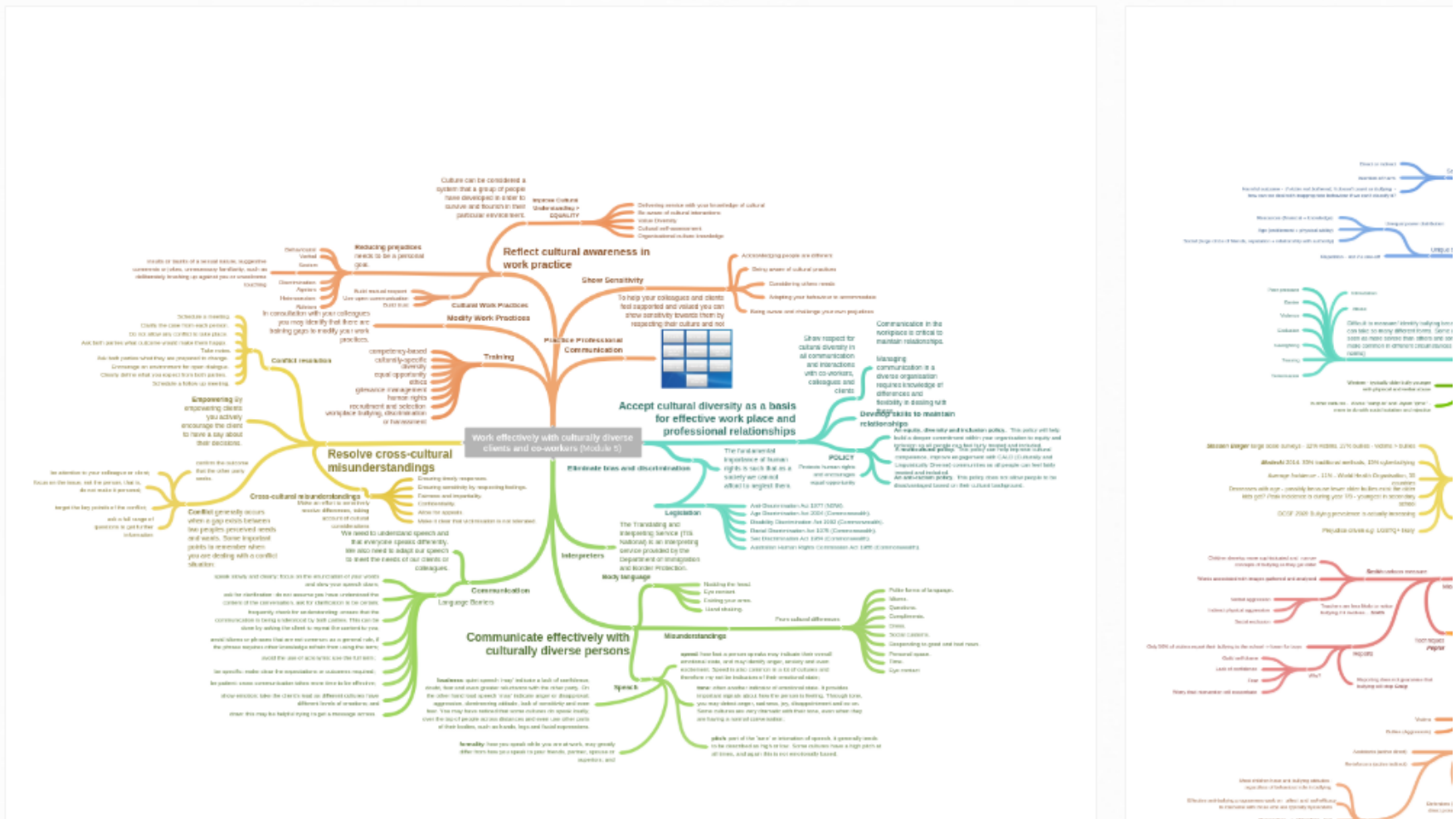
Create Folder

Create Diagram

Upgrade Now

The Coggle Gallery - A selection of the best diagrams made with C

Follow us on [Twitter](#) or [Facebook](#) for regular updates.

Myšlenkové mapy v odborném diskurzu

A) při tvorbě **projektu**

- téma, teorie, metody, cíle, předpokládaná zjištění, popřípadě data (u empirického výzkumu)

B) při **rešerši** odborné literatury

- strukturované výpisky z četby
- kostra teoretické části – usouvztažnění odborných textů
- při tvorbě parafráze

C) při tvorbě **makety**

- ideová struktura práce = mapa v mapách

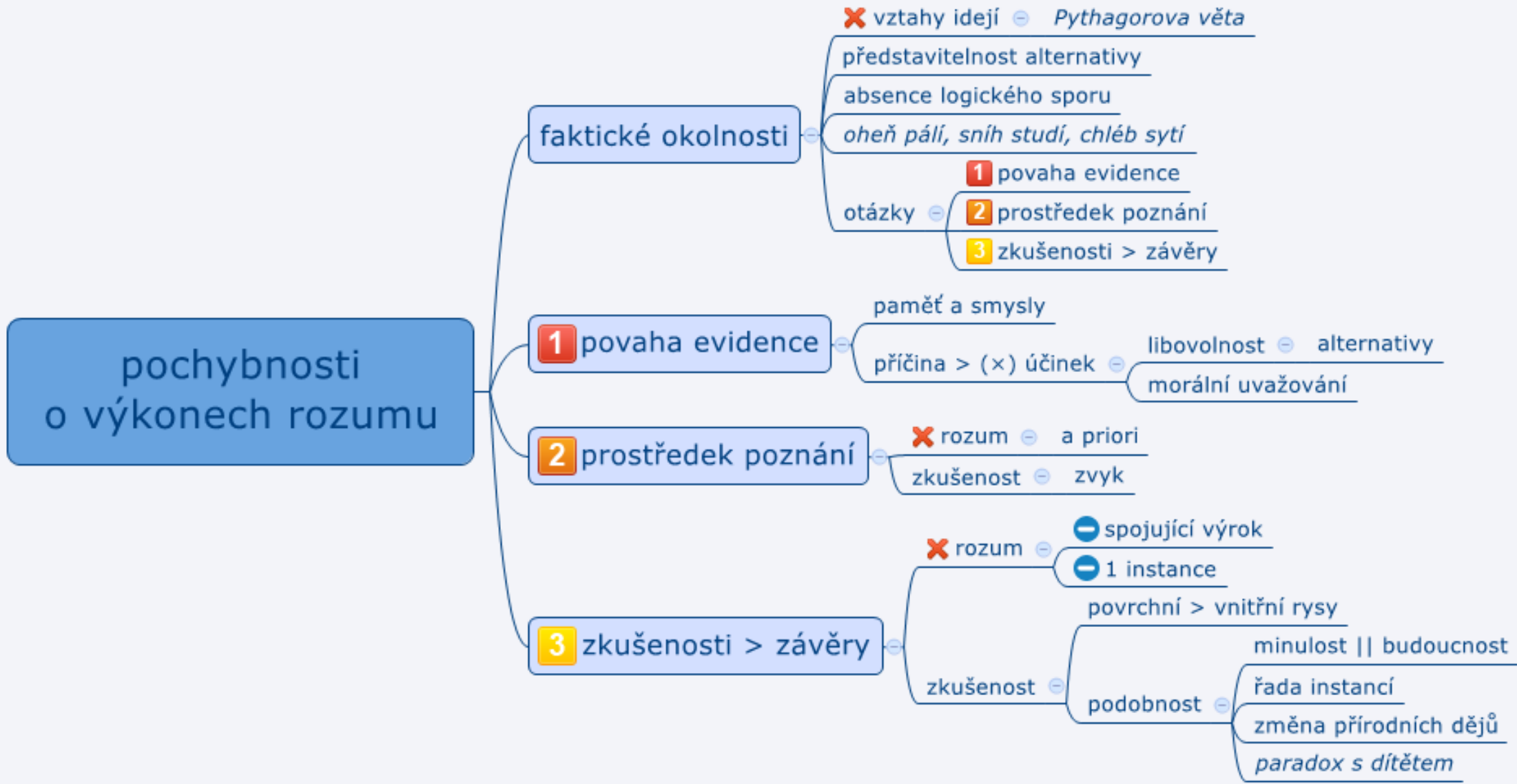
D) při tvorbě **schémat** pro výsledný text

- pokud účelné pro výklad a porozumění (Boethius, sekvenční psaní)

E) při tvorbě **anotace**, abstraktu apod.

Projekt

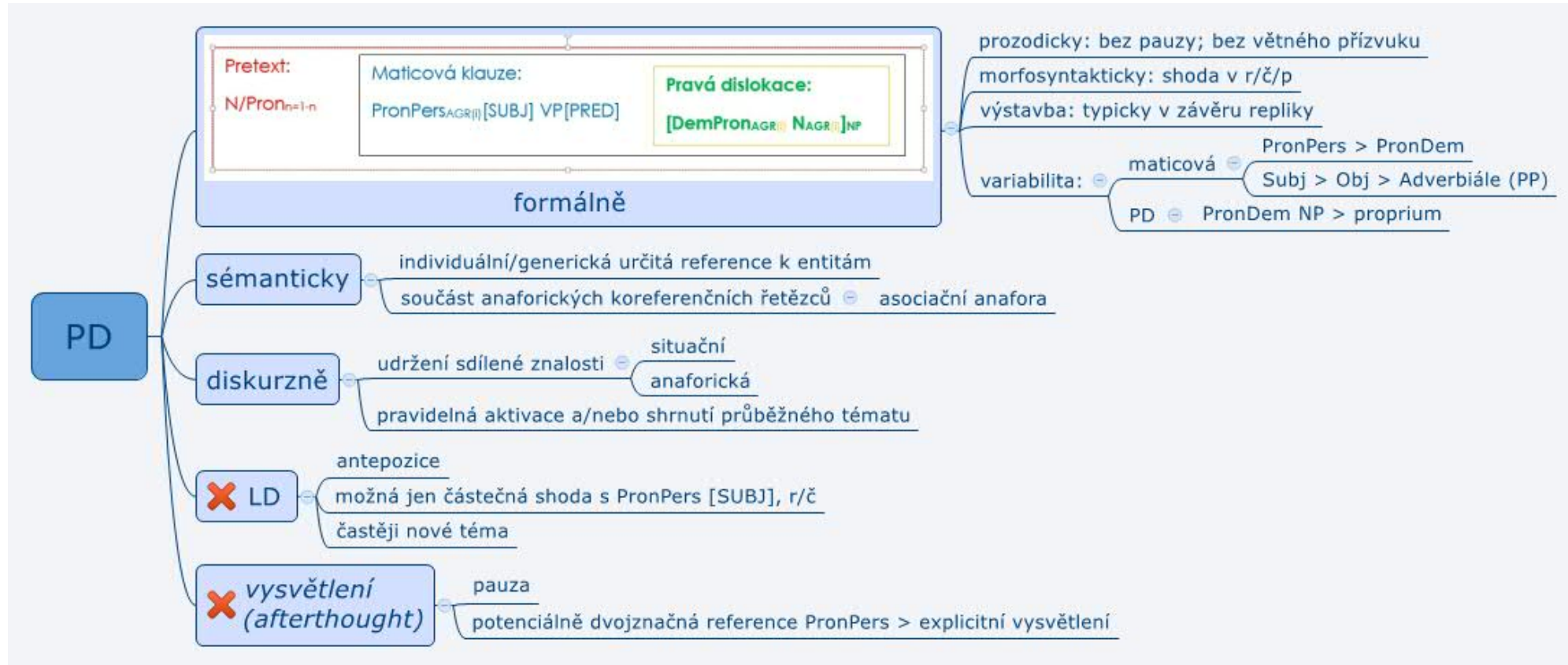

Maketa

- rozpracovaná struktura projektu do kompletní struktury práce
- integrace rešerše
- integrace vlastní úvahové linie/empirického výzkumu
- včetně detailních výsledků/výstupů a jejich interpretace
- vše heslovitě lineárně nebo v mapě

Schéma ve výsledném textu

Parafráze

= **stručné** převyprávění citátu **vlastními slovy (s uvedením zdroje)**

- vlastní slova – terminologie může být původní, nutné změnit konstrukce a stavbu textu

- cíl: použít vlastní formulace a přitom neposunout smysl původního úryvku

- nepostupovat cestou parafráze jednotlivých vět (nebude stručné)

- výhody oproti citaci:

- snazší vkomponování do vlastního textu
- prostorová úspora
- odlehčení sekundárního textu (nepřetížení citacemi)

Ukázka parafráze

Ačkoli je Platónovo jméno spjato s takřka modelovou verzí metafyzické teorie, je on sám všechno jiné nežli metafyzik právě tím, že se ve svém úsilí o nalezení důvodu možnosti stabilního poznání (hledání „jednoho v mnohém“) systematicky vyhýbá extrémům radikálního relativismu, podle nějž v měnícím se světě smyslů neexistuje nic pevného, tedy ani stabilní poznání, na straně jedné, a názoru, že právě poznání je právě pro prchavost empirického světa třeba hledat mimo něj, v neměnné a nezávislé říši forem či idejí. Tyto neakceptovatelné extrémy v jeho dialozích významně reprezentují Prótagoras a Parmenidés. Ani matematika není ale předmětem Platónova zájmu proto, že by artikulovala nějaké „skutečnější“, čisté poznání (mathémata nejsou ideje nejvyššího typu, protože o ně samé nejde, o co jde jsou rozlišení, významy každodenního jazyka), ale že si na ní pro její nepřímý, nedeskriptivní charakter, který má vůči světu, můžeme nejlépe nacvičit, jak projikovat zprvu „abstraktní“, konvenční čili zděděné formy našeho jazyka (pravidla jazykového a obecně společenského chování) na konkrétní skutečnost. V tradici novověké filosofie se toto téma opakuje v Kantově tezi, že poznání vzniká teprve kombinací názoru a pojmu, jenž, coby pravidlo aplikace daného slova na skutečnost, musíme být s to užívat soudně. **(193 slov)**

(In: V. Kolman, Proč nepotřebujeme (analytickou) metafyziku? *Organon* F 14, 2007, č. 3, s. 357– 358.)

Úvahová struktura úryvku

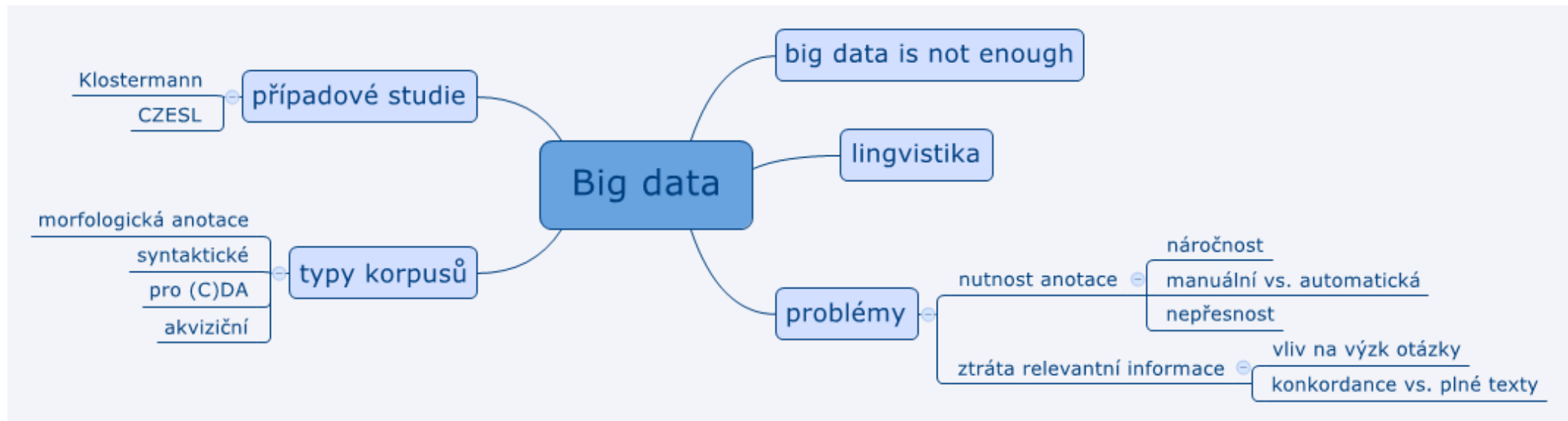
Návrh parafráze

Podle Kolmana (2007, s. 357-358) Platón není metafyzik, neboť při úvaze o možnosti stabilního poznání odmítá jak extrém radikálního relativismu (popření možnosti stabilního poznání), tak radikálního idealismu (stabilní poznání je možné pouze mimo empirický svět v říši idejí). I Platónův zájem o matematiku není založen na předpokladu čistého poznání v matematice, nýbrž na tom, že díky své nedeskriptivní povaze optimálně testuje projekci ustálených forem jazyka na konkrétní skutečnost. Novověká analogie tohoto pojetí poznání se objevuje u Kanta, který je vymezuje jako kombinaci názoru a pojmu coby pravidla soudně aplikovaného na skutečnost. **(91 slov)**

Analýza parafráze

Podle Kolmana (2007, s. 357-358) [Platón není metafyzik], [**neboť** při úvaze o možnosti stabilního poznání odmítá **jak** extrém radikálního relativismu (popření možnosti stabilního poznání), **tak** radikálního idealismu (stabilní poznání je možné pouze mimo empirický svět v říši idejí)]. [I Platónův zájem o matematiku **není** založen na předpokladu čistého poznání v matematice, **nýbrž** na tom, že **díky** své nedeskriptivní povaze optimálně testuje projekci ustálených forem jazyka na konkrétní skutečnost.] [Novověká analogie tohoto pojetí poznání se objevuje u Kanta, který je vymezuje **jako** kombinaci názoru a pojmu **coby** pravidla soudně aplikovaného na skutečnost.]

Anotace/deskriptivní abstrakt

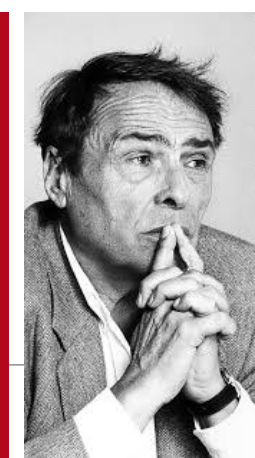
Jazykové korpusy při analýze diskurzu

Přednáška ukazuje, jak zpřístupnění velkých objemů jazykových dat (typicky v jazykových korpusech) proměnilo způsob kladení výzkumných otázek i metodologii lingvistiky, a to i v tradičně ryze kvalitativních disciplínách, jako je analýza diskurzu nebo výzkum osvojování jazyka. Příspěvek zároveň poukazuje na problémy, které se se snahou o vytěžení velkých objemů jazykových dat pojí, ať už je to (ne)možnost ptát se na to, co je relevantní, nutnost a náročnost anotace dat, vztah automatické a manuální anotace či ztráta relevantních informací, která s lingvistickými analýzami *big data* nastává. Tyto skutečnosti budou v prezentaci dokládány na případových studiích z oblasti kritické analýzy diskurzu.

Analýza anotace

Přednáška ukazuje, [jak zpřístupnění **velkých objemů jazykových dat** (typicky v jazykových korpusech)] proměnilo [způsob kladení výzkumných otázek i metodologii lingvistiky, a to i v tradičně ryze kvalitativních disciplínách, jako je analýza diskurzu nebo výzkum osvojování jazyka.] Příspěvek zároveň poukazuje na problémy, které se se snahou o **vytěžení velkých objemů jazykových dat** pojí, [ať už je to (ne)možnost ptát se na to, co je relevantní], [nutnost a náročnost anotace dat], [vztah automatické a manuální anotace] či [ztráta relevantních informací], která s lingvistickými analýzami **big data** nastává. Tyto skutečnosti budou v prezentaci dokládány na případových studiích z oblasti kritické analýzy diskurzu.

Cvičení: Nakreslete myšlenkovou mapu

Každý mluvčí je sice současně producentem i konzumentem vlastních jazykových produktů, avšak jak jsme viděli, ne všichni mluvčí jsou schopni aplikovat na své výtvořené schémata, podle nichž je vytvořili. Nešťastný vztah, který mají maloměšáci k vlastním výtvořům (zvláště pak ke své výslovnosti, kterou – jak ukazuje Labov – odsuzují zvláště ostře), jejich zvláště vyostřená vnímavost pro tržní napětí a zároveň pro jazykovou korektnost u sebe i u druhých, která je žene k hyperkorektnosti, i jejich nedostatek jistoty, který dosahuje vrcholu při oficiálních příležitostech a plodí „chyby z hyperkorektnosti“ či úzkostné kousky nucené lehkomyšlnosti, to vše je důsledkem rozluky mezi schématy výroby a schématy hodnocení: maloměšáci, takříkajíc rozpolcení proti sobě samým, si jsou svrchovaně jasně „vědomi“ objektivní pravdy vlastních produktů (pravdy vymezené vzdělaneckou hypotézou dokonale jednotného trhu) a současně mají největší sklon ji energicky odmítat, popírat a zakrývat snahou. Jak tu je zřejmé, v jazykovém habitu dospívá k vyjádření celý habitus společenské vrstvy, jehož je jen jednou dimenzí, tedy pozice synchronně a diachronně zaujímaná ve společenské struktuře.

Postup

- **co jsou klíčová tvrzení daného úryvku?**
 - zjednodušeně, tj. alespoň částečně vlastními slovy
- **co je téma úryvku?**
 - co bude ve středu mapy
- **jak jsou tvrzení propojena?**
 - myšlenková soudržnost
 - orientace podle diskurzních vztahů, koreference, tematických posloupností apod.

